

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Första kammaren.

Nr 2.

Onsdagen den 11 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde torsdagen den 12 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbejäning,

dels av fyra ledamöter för att deltaga i talmansöverläggningarna,

dels ock av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Herr talmannen yttrade vidare, att han, likaledes efter samråd med andra kammarens talman, finge föreslå, det första kammaren ville besluta att företaga vid sammanträde, som komme att hållas måndagen den 16 i denna månad, val av ledamöter och vid sammanträde påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten.

Vad herr talmannen sålunda föreslagit bifölls.

Ordet lämnades härefter till herr **andre vice talmannen**, som anförde: Jag ber att få hemställa, herr talman, att första kammaren måtte besluta, att antalet suppleanter i de ordinarie utskotten, förutom utrikesutskottet, vad denna kammare beträffar måtte bestämmas till: för konstitutionsutskottet 14, för statsutskottet 16, för bevillningsutskottet 13, för bankoutskottet 8, för första lagutskottet 8, för andra lagutskottet 12 och för jordbruksutskottet 8.

Denna hemställan bifölls.

På framställning av herr talmannen beslöt kammaren nu, kl. 10,35 f. m., att ajournera sina förhandlingar till 10.45 f. m.

Till åtlydnad av Kungl. Maj:ts kallelse avgingo herr talmannen och kammarens ledamöter kl. 10.45 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av kyrkoherden i Kristianstads församling, teologie doktorn Algot Anderberg. Efter gudstjänstens slut begav kammaren sig till rikssalen, i vilken även andra kammaren infann sig.

Hans Maj:ts Konungen kom tillstädes och öppnade riksdagen med det i protokollsbihanget införda tal.

Herr **talmannen** framträdde därpå och yttrade: Allernådigste Konung, Eders Majestät! Tiden är inte lång mellan riksdagarna, men åtskilligt hinner dock hända på ett halvår. En enig riksdag och ett enigt folks tacksamma

tankar voro den 16 sistlidne juni samlade till hyllning för Sveriges konung. Imponerande var denna upplevelse, och en ståtlig symbol för enighetens mäktiga grepp över mänskliga sinnen, som vid stora tillfällen kan uppvisa sin verklighet.

Ingalunda vill jag antyda, att förhållandena ha ändrats, när det gäller enigheten om vårt lands stora intressen. Nu om någonsin ha vi haft och ha alltjämt anledning att besinna, vad som varit och vad som är överhängande. Visst ha vi våra alldagliga bekymmer och våra inre små uppgörelser med varandra, men inför vad som har skymtat sista halvåret äro dessa måhända hälsosamma avledare för de uppskakande tankeexperiment, som kanske annars skulle behärska oss. Alla folk betyga sin önskan att icke bli indragna i krig, men osäkerheten medför stora offer och väldiga riskpremier, och dessa kunna vi inte heller undgå.

Var finnas de, som icke veta och tro, att Konung och folk äro eniga, när det gäller landets fredliga inställning! Var finnas de, som icke förstå, att vår frihet och vårt oberoende icke få äventyras!

Må enigheten hålla och må det förunnas svenska folket att utan opåkallade avbrott under sin vördade och älskade Konungs ledning och beskydd arbeta för uppgifter och mål, som anses vara för nationens väl nödvändiga, gagneliga och eftersträfvandsvärda.

Med uppriktig välönskan till Konung och konungahus anhåller jag nu att till Eders Maj:t få framföra första kammarens undersåtliga vördnad, tillit och trohet.

Sedan andra kammarens talman därefter i denna kammares namn till Hans Maj:t Konungen framfört andra kammarens undersåtliga vördnad, fingo talmännen vardera mottaga, av herr statsrådet och chefen för finansdepartementet Wigforss ett exemplar av Kungl. Maj:ts propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1939/40, och nr 2, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1938/39, samt av herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Westman ett exemplar av Kungl. Maj:ts berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, varefter ceremonien å rikssalen avslutades och första kammaren enligt beslut, fattat före avtågandet från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 12.20 på dagen.

In fidem

Eric Carlén.

Torsdagen den 12 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Upplästes och lades till handlingarna följande från justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 11 januari 1939.

Till justitiedepartementet hade från länsstyrelsen i Södermanlands län den 11 januari 1939 inkommit en den 10 i samma månad dagtecknad riksdagsmannafullmakt av innehåll, att, sedan numera generaldirektören Wilhelm Björck, Stockholm, blivit för den valkrets, som utgöres av Södermanlands län och Västmanlands län, utsedd till ledamot av riksdagens första kammare för en tid av åtta år, räknade från och med den 1 januari 1932, men denna plats blivit ledig, vid förrättning enligt 26 § första stycket lagen om val till riksdagen lokomotivföraren Nils Wahlberg, Ängelsberg, blivit utsedd att inträda såsom ledamot av nämnda kammare för tiden till den 1 januari 1940.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till första kammaren.

I ämbetet:

Carl Romberg.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* avlämnade Kungl. Maj:ts skrivelse nr 22, angående muntligt meddelande till riksdagen i viss fråga.

Efter föredragning av denna skrivelse yttrade

Herr **talmannen**: I anslutning till den nu föredragna skrivelsen får jag meddela, att det plenum, som skall hållas för mottagande av angivna meddelande, kommer att utsättas till fredagen den 13 innevarande månad kl. 2 e. m.

På sedermera gjord proposition beslöts att ifrågavarande kungl. skrivelse skulle läggas till handlingarna.

Företogs val av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björnsson	med 100 röster,
» Friggeråker	» 100 » ,
» Ström, Fredrik,	» 100 » ,
» Velandér	» 100 » .

Anställdes val av fyra ledamöter för att deltaga i talmansöverläggningarna; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Domö	med 80 röster,
» Larsson, Sam,	» 80 » ,
» Tjällgren	» 80 » ,
» Åkerberg	» 80 » .

Företogs val av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli, och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björkman, Gustaf Adolf,	med 69 röster,
» Wahlmark	» 69 » .

Herr statsrådet *Quensel* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 12, angående inkvarteringsbesvärets upphörande;
- nr 15, med förslag till lag angående vissa ändringar i lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar;
- nr 24, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;
- nr 25, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.; samt
- nr 26, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidna dag på rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen överlämnade propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1939/40, och nr 2, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1938/39, blevo dessa propositioner på begäran bordlagda.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1938 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1937—30 juni 1938.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1938 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1938 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1937—30 juni 1938 m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens vid innevarande riksmöte avgivna ämbetsberättelse.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 12, 15 och 24—26 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Andersson, Nils*, avlämnade en av honom och herr *Olsson, Karl Johan*, väckt motion, nr 1, angående revision av lagstiftningen om kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Jag ber att få hemställa, herr talman, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2 sättas sist på föredragningslistan för måndagens sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.30 f. m.

In fidem
Eric Carlén.

Fredagen den 13 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.; och dess förhandlingar försiggingo inom lyckta dörrar.

Företogs det i Kungl. Maj:ts skrivelse nr 22, angående muntligt meddelande till riksdagen i viss fråga, avsedda ärendet.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **Sandler:**

Herr **Domö:**

Herr **Larsson, Sam:**

Herr **andre vice talmannen:**

Herr **Akerberg:**

Herr **Linderot:**

Herr **Lindhagen:**

Kammarens sammanträde avslutades kl. 4.05 e. m.

In fidem
Eric Carlén.
